

Suchovská hus sa teší priazni chovateľov

Ludmila Synaková
Slovenský CHOV

Domáce plemená husí radíme podľa pôvodu do dvoch skupín. Jednu skupinu tvoria plemená odvodené od divej husi šedej (veľkej), druhú skupinu plemená odvodené od divej husi labutej. Divá hus šedá ešte dnes žije v početných stavoch vo voľnej prírode a hniezdi aj u nás. Rozšírená je v Európe a Ázii. V domestikovanej forme sa pravdepodobne vyskytovala už na území starého Grécka. Divá hus zdomácnela oveľa skôr v juhovýchodnej Ázii. Predpokladá sa, že to bolo už v 3. tisícročí pred naším letopočtom. Hus patrí medzi hydinu s najvyššou úžitkovosťou. Je to bylinožravec a na prírastok mäsa a peria dokáže zhodnotiť aj najskromnejšie porasty pri vodných plochách.

V našich podmienkach husi od vekov patrili ku gazdovskému dvoru. Suchovská hus bola ako oficiálne plemeno na Slovensku uznaná v roku 1992. Hlavný podiel má na tom šľachtiteľ Pavol Ilavský zo Suche nad Parnou, ktorý tento výsledok dosiahol krížením pôvodnej domácej husi, s ktorou skrížil hus tuluskú, landeskú, šteinbašskú, modrú a pomoravskú šedú. Suchovskú hus, ktorá je určená výhradne na drobnochov, identifikujeme podľa zvláštneho žltého sfarbenia, čo býva pri husiach všeobecne menej typické. Aké sú ďalšie znaky tohto plemena? Suchovskú hus charakterizuje chrbát, ktorý je široký, mierne klenutý, po stranách zaoblený, smerom dozadu mierne klesajúci. Krk býva stredne dlhý, silný, vzpriamene nesený, v hornej časti mierne prehnutý. Krídla sú stredne dlhé, vysoko nasadené k telu dobre prilahlé, vzadu prekrížené. Chvost je ostrejšie ukončený s líniou chrbta vodorovne nesený. Brucho má plné, oblé s výrazným dvojitém podbruškom bez kožnej riasy. Hlava je stredne veľká, plochá, dlhšia, nie príliš široká, s temenom plynulo prechádzajúcim do línie krku. Zobák je klinovitý, primerane dlhý, oranžovo sfarbený s výrazným bledým nechtom, prechod zobáka do hlavy je plynulý. Oči sú živé, hnedej farby, umiestnené bližšie k čelu a temenu, obrúbené oranžovou obočnicou. Stehná silné, dobre osvalené, prekryté perím. Beháky sú silné, stredne vysoké, oranžovo červené, tmavšie ako zobák. Operenie je mäkkšie, s väčším podielom prachového peria. Hus je okrem znakov podmienených pohlavím zhodná s gunárom. Sfarbenie má žlté, divoké. Gunár má hlavu a krk sivú so

žltým nádychom, ktorá plynulo prechádza na chrbte a krídlach do okrovo žltého sfarbenia, perie je ukončené svetlejším prúžkom, prsia sú odtieň svetlejšie ako chrbát, brušná partia je biela, letky sú béžovožltej farby. Hus je sfarbená podobne ako gunár, s väčším množstvom prímеси sivej farby, celkovo sa javí ako tmavšia. Vyradujúcimi chybami býva iné podbruško ako určuje štandard, biele letky, pri husi býva tmavá farba bez prímеси žltej. Gunár dosahuje hmotnosť menšiu ako 6 kilogramov, pri husi je to menej ako 5 kilogramov.

Suchovská hus žltá - gunár.

Suchovská hus žltá - hus.

V podmienkach drobnochovu suchovské husi prezimujú vonku a nepotrebnú žiadne utepené priestory. Samozrejme, že im príde vhod prístrešok, ktorý ich ochráni pred mimoriadnou nepriazňou počasia.

Pri suchovskej husi je zachovaný pud kvokavosti. So znáškou vajec začína koncom januára až vo februári, pričom priemerná znáškovosť sa pohybuje od 14 do 16 vajec. Z toho vyplýva, že pre podmienky veľkochovu nie je vhodná z dôvodu nízkej rentability. Prvé húsatka sa vyliahnu približne v polovici marca. Hus si sama vyvodí aj vy-

sedí húsatka, ktoré majú pomerne dobré prírastky. Pri optimálnom kŕmení, keď sa húsatka vyliahnu v apríli, dosiahnu po mesiaci hmotnosť 1100 gramov. Rastú a vyvíjajú sa pomerne rýchlo. Pri extrémne nízkom chlade im zabezpečíme zateplené priestory. Prejavom správneho vývoja je ich živosť, temperament, pohyblivosť a celková vyrovnanosť krdla.

Ako kŕmime chovné husi? Husiam stačí v letnom období mimo znášky pastva kombinovaná s podvečerným príkrmovaním jadrovým krmivom. V zimnom období im predkladáme jadrové krmivo s 1/3 podielom kukurice alebo kompletnú kŕmnu zmes pre husi, ktorou odporúčame kŕmiť aj počas znáškového cyklu s pridaním ovsu. Na odchov húsat sa osvedčila zmes určená špeciálne pre mláďatá husi.

V rámci Slovenského zväzu chovateľov pôsobia na Slovensku dva kluby vodnej hydiny - klub chovateľov husí v Trenčianskych Stankovciach a klub vodnej hydiny v Suche nad Parnou. V tomto roku bolo na Slovensku uznaných sedem plemenných a jedenásť rozmnožovacích chovov suchovských husí, z nich je najviac na západnom Slovensku. Z týchto čísel je zjavné, že chov suchovských husí na Slovensku zatiaľ nemá širokú členskú základňu. Zmeniť túto situáciu sa na nedávno konanej celoštátnej výstave drobnochovateľov v Nitre pokúsili práve chovatelia týchto husí. Založili klub chovateľov slovenských a suchovských husí, ktorého hlavným cieľom bude naďalej zúčastňovať a zveľaďovať tieto plemená.

"Nejde tu o žiadnu rivalitu. Chovatelia správne pochopili, že nám musí ísť o spoločný cieľ, zabrániť degenerácii zvierat a starať sa o vytvorený genofond," povedal nám zakladajúci člen klubu a jeho súčasný predseda Jozef Špaňúr, ktorý nám ešte prezradil, že základný kameň klubu položilo 12 členov. Klubová činnosť bude smerovať do vzájomného porovnávaní, v rámci klubu sa budú robiť výbery do ďalšieho chovu, aby to, čo je najkvalitnejšie, neskončilo na pekáči.

V štandardnom chove treba klásť dôraz na to, aby bol zachovaný tvar trupu, výrazné dvojité podbruško a najmä na to, aby sa zachovala plynulosť prechodu zobáka do hlavy bez klenby na čele. Výrazným plemenným znakom suchovskej husi je umiestnenie oka v hornej časti hlavy do stredu. Na toto všetko budú prísne dbať chovatelia, členovia klubu slovenských a suchovských husí. □

Snímky: M. Dukes, J. Huba